

Utvärdering av valrörelsen 2018

Miljöpartiet de gröna i Västerås

Innehåll

Sammanfattning.....	1
Syfte.....	1
Organisation och viktiga dokument.....	1
Inlämning av kandidatförsäkran och kandidatförklaring	4
Utåtriktade evenemang och debatter.....	5
Partiinterna event	11
Utbildningar.....	12
Valstuga.....	13
Valsedlar.....	15
Intern informationsspridning	16
Extern kommunikation	18
Material	23
Valutfall och analys	25
Ekonomisk uppföljning.....	30
Bilagor	32

Sammanfattning

Valet 2018 blev ett nederlag för Miljöpartiet – på riksplanet och lokalt. Vi åkte ut ur regionen, halverade våra mandat i kommunen och backade därmed för första gången sedan partiet etablerades i Västerås.

Den här utvärderingen innehåller både en beskrivning av vilka insatser som gjordes under valrörelsen och vad som inte hanns med eller prioriterades bort. En framgång under valrörelsen har varit alla medlemmars engagemang. Många har jobbat hårt tillsammans för ett grönare Sverige och Västerås. Valrörelserna inför EU-valet 2019 och de nationella valen 2022 börjar nu, med all möjlighet att göra bättre ifrån oss då.

Syfte

Den här valutvärderingen är gjord dels för att kunna ge en beskrivande bild av valrörelsen 2018. Den beskriver vad vi gjorde under valrörelsen, men lyfter också upp vad vi valde att prioritera bort.

Den är också skriven med blicken framåt – vid varje val gör vi lärdomar kring vad vi skulle kunna förbättra till nästa gång. Medskick och funderingar till nästkommande valrörelser ges i varje kapitel. Förhoppningen är att de olika medskicken kan användas för diskussion i stadshusgruppen, i styrelse och valgrupp eller för kommande valsamordnare att resonera kring inför planering av ett nytt val.

Som en del av utvärderingsprocessen har input samlats in från lokalavdelningens medlemmar via en enkät och diskussion under medlemsträffen 24 november 2018. Den 31 januari 2019 hölls även en diskussion mellan nyckelpersoner i Västerås och Västmanlands valrörelse. Input från dessa utvärderingstillfällen är invävda i texten där det är lämpligt. Enkät svar och diskussionsanteckningar hittas även som bilagor till detta dokument. Bilagorna hittas längst bak i detta dokument.

Organisation och viktiga dokument

Valgruppen

Valgruppen valdes av det extra årsmötet 15 december 2017 och bestod av ett antal olika funktioner i partiet plus två ytterligare medlemmar. Nedan anges medlemmarna i valgruppen och i vilken roll de var valda:

- Anna Thunell (kommunalråd och toppkandidat)
- Ariana Tanha (medlem)
- August Lindberg (politisk sekreterare)
- Isa Espling (valsamordnare GU Västmanland)
- Kim Naenfeldt Eklund (medlem)
- Livija Ginters (valsamordnare)
- Markus Lindgren (ordförande och toppkandidat)

Valgruppen ansvarade för att planera och genomföra MP Västerås valrörelse. Valgruppen sammankallades av Anna Thunell och August Lindberg fram till att Livija Ginters tillträdde i början av mars. Då tog hon över som sammankallande för valgruppen.

I valrörelsens tidiga skeende hade valgruppen främst en strategisk roll. Men inför sommaren efterfrågades gruppen att ta en mer operativ roll där enskilda medlemmar av gruppen skulle ta huvudansvar för kommande evenemang. Via avvägningar i valplanen som fastställdes av gruppen avgjordes kommande prioriteringar i valsamordnarens dagliga arbete.

Valgruppen träffades hos gruppens medlemmar – vilket fungerade väldigt bra. Ekonomisk delegation om 2 000 kronor gavs till valsamordnaren, större ekonomiska beslut och avvägningar skulle tas av gruppen. En arbetsordning för gruppen fastställdes också tidigt under året. Gruppen träffades 11 gånger, i enlighet med datumen nedan.

- 2018-02-07
- 2018-03-06
- 2018-03-22
- 2018-04-04
- 2018-04-24
- 2018-05-30
- 2018-06-18
- 2018-06-31
- 2018-07-03
- 2018-08-13
- 2018-08-29

Anställda

Avdelningen hade under valrörelsen tre anställda som var involverade i valrörelsearbetet: Livija Ginters som valsamordnare, August Lindberg som politisk sekreterare och sedan även valsamordnare och Melvin Petersén som valassistent.

Livija Ginters tillträdde som valsamordnare den första mars. Som valsamordnare var hennes roll att planera, leda och delta i valkampanjens olika projekt. Den 3 augusti blev Livija tyvärr sjukskriven och var sjukskriven resten av sin anställning. Under sin sjukskrivning var Livija behjälplig med mindre uppgifter och även i arbetet med denna valutvärdering.

August Lindberg tillträdde som politisk sekreterare i augusti 2017. På grund av Livijas sjukskrivning tog August även över rollen som valsamordnare från och med 13 augusti 2018, efter han återvänt från semestern.

Under valrörelsens sista veckor anställdes Melvin Petersén som valassistent. Valassistentens roll var att vara valsamordnaren behjälplig, och valassistenten arbetsleddes av valsamordnaren. Valassistentens främsta uppgift blev att planera och genomföra kampanjtillfällen.

Till nästa valrörelse kan det eventuellt vara smart att i högre grad köpa in småtjänster, som design eller filmproducering, professionellt istället för att producera allt på egen hand. Görs detta bör det samordnas mellan distriktet och lokalavdelningen.

Valplan

Valplanen togs fram av valsamordnaren tillsammans med valgruppen under mars månad. Den var ett internt arbetsdokument som vägledde valsamordnarens prioriteringar.

Till nästa val är det nog klokt att ta fram en valplan tidigare. Riksorganisationen skickade ut mall för valplan under hösten 2017 – inklusive material för hur man gör workshops för att ta fram valplan där styrelsen eller hela avdelningen kan involveras.

För att tidigare lägga fram prioriteringarna och göra fler medlemmar delaktiga i processen kan det vara värt att diskutera valplanen på det extra årsmöte som fastställer 2022-års årsbudget och verksamhetsplan. Det kan göra att fler känner ett ägandeskap för processen och ger kommande valsamordnare möjlighet att snabbt börja jobba med en tydlig plan på: 1) vilka man vill nå till, 2) vilka områden som prioriteras och 3) vilka politiska frågor och samarbeten man vill rikta in sig på.

Miljöpartiet Västerås fastställde tidigt de politiska prioriteringarna när valmanifestet antogs vid det extra årsmötet 15 november 2017. Det är inte ovanligt att det sker betydligt senare i många av Miljöpartiets avdelningar. Att tidigt fastställa de politiska prioriteringarna underlättar för valrörelseplaneringen.

Till 2022:

- ❑ Fundera på om man vill påbörja arbetet med valplan tidigare i styrelsen, innan delegation vidare till en valgrupp.

Valmanifest

MP Västerås valmanifest inför valet 2018 arbetades fram under hösten 2017 och antogs på medlemsmötet 15 november 2017. Arbetet med valmanifestet sköttes främst av en speciellt utsedd arbetsgrupp bestående av Anna Thunell, Markus Lindgren och Mikael Vilbaste. Till grund för arbetet låg MP Västerås valmanifest från 2014-års val.

Arbetet med valmanifestet borde börjat tidigare. Det skulle gett större möjlighet till en bredare process som tydligare involverat fler personer, både inom och utanför partiet. Genom att involvera fler i processen ges en bra möjlighet till att knyta kontakter med bland annat intresseorganisationer och engagerade invånare.

Jämfört med andra partier antog vi vårt valmanifest tidigt. Fördelarna med detta är att det ger en bra grund för att tidigt börja kommunicera våra viktiga frågor och för planeringen inför valrörelsen. Nackdelar är att det kan bli svårare att fånga upp viktiga frågor som dyker upp först senare, och att det närmare valet kan finnas

större engagemang för att diskutera politik. Bedömningen är dock att fördelarna med att anta valmanifestet tidigt överväger nackdelarna.

Till 2022:

- ❑ Börja arbetet med valmanifestet tidigare än hösten innan.
- ❑ Försök involvera fler i framtagandet av valmanifestet och utnyttja valmanifestarbetet som en plattform för att knyta kontakter till människor utanför partiet.

Svårigheter i den interna organisationen

Sjukskrivningen av valsamordnaren i Västerås under själva valspurten innebar att färre skulle göra mer. Det resulterade i att saker inte alltid levererades i tid eller med önskad effekt. En hel del saker som planerades blev heller inte alls genomförda. Samtidigt reagerade avdelningen snabbt med utökning av politisk sekreterares tjänstegrad och rekrytering av valassistent. Dessutom aktiverade sig fler medlemmar i slutet av valkampanjen än tidigare.

På samma sätt påverkade avsaknaden av regional valsamordnare för Västmanland möjligheten att nå ut. Som distriktsorganisation hade MP Västmanland ett ansvar för att lyfta riksdags- och regionvalskandidater och stötta dem. Det har gjorts, men den ökade arbetsbördan för kvarvarande kansli och splittringen mellan arbetsuppgifter på ideella och anställda gjorde det svårare att nå ut med framförallt den regionala politiken, och möjligheten för riksdagtopparna att profilera sig minskade.

Välkomna nya medlemmar

Under valrörelsen sker en tillströmning av nya medlemmar till avdelningen, och det är viktigt att välkomna och ta tillvara på dem. Även medlemmar som kommer för sent för att vara till större hjälp under själva valrörelsen är viktiga. En levande och stark lokalavdelning har bättre förutsättningar för att driva och genomföra politik, och för att driva framtida valrörelser. Det är därför viktigt att ta tillvara på den naturliga medlemstillströmning som en valrörelse innebär.

Se till att ha rutiner på plats för att välkomna nya medlemmar. Exempelvis kan det vara bra att ha en färdig mall för välkomstmejl att skicka ut till nya medlemmar, rutiner för att ringa upp nya medlemmar och regelbundna introduktionsträffar för att introducera och involvera nya medlemmar i avdelningens arbete.

Inlämning av kandidatförsäkran och kandidatförklaring

Under våren samlades underskrifter från de som kandiderade med två syften. Dels för att det enligt partistadgan krävs en kandidatförsäkran för att kunna sättas på en lista, dels att det av valmyndigheten krävs att alla kandidater i varje nivå de

kandiderar lämnar in en kandidatförklaring till länsstyrelsen där de medger att de vill stå för respektive parti.

Enligt normallistsättningsreglerna måste en kandidatförsäkran lämnas in till partiet senast en viss tid för att kandidaten ska få stå med på partiets lista. I reglerna för nomineringsprocess i Västerås är det inte fastställt när denna tidsgräns infaller. Därför var det väldigt många som inte hade lämnat sin kandidatförsäkran förrän de också lämnade in sin förklaring till länsstyrelsen – vilket upptäcktes i princip av en slump.

Ett fåtal kandidater visste inte heller vilka nivåer de valts till av partiet, vilket också försvårade insamlingen av underskrifter.

Utöver detta uppstod problem då distriktet hade två alternativa listor för landsting och riksdag, på grund av att ett protokoll inte justerats förrän veckan innan deadline för partier att lämna sina kandidater till länsstyrelsen. Lokal valsamordnare i Västerås hade delegerats uppgiften att samla in kandidaterna, men fick inte veta vilka de var. Det ledde till mycket jobb sista dagarna för att få in underskrifter från kandidater som inte förstod varför detta kom så plötsligt när de redan skrivit under för övriga nivåer de kandiderat till.

Till 2022:

- ❑ Fastställ tydliga tidsramar för nomineringsprocess, inklusive sista datum för att lämna kandidatförsäkran.
- ❑ Ha ett system för att vara ta det säkra före det osäkra. I fall av otydligheter: förutsätt att bägge alternativen är sanna och gå hellre tillbaka i efterhand och berätta att någon inte blivit vald. Se till att alla berörda har rätt info.
- ❑ Gör fördelningen mellan distriktets och lokalavdelningens ansvar kring kandidatförsäkran tydligare.

Utåtriktade evenemang och debatter

En enkät skickades ut i början av mars till medlemmarna för att samla information om när och hur man kunde tänka sig att engagera sig i valrörelsen. Tanken var att kunna skapa kampanjer med låga trösklar och möta möjlighet till kampanj från deltagare med de budskap vi ville föra ut. Förhoppningen var att kunna skapa en kampanjgrupp bestående av vanliga medlemmar och de som kandiderade eller hade suttit på uppdrag under året som varit. Tyvärr fick man få respondenter och långt ifrån alla de som svarade deltog också i de aktiviteter som sedan planerades utifrån svaren.

Mycket av de utåtriktade evenemangen och kampanjtillfällena centrerades till Västerås city. Vi hade behövt synas mer även på andra platser i kommunen – om än med fokus på de prioriterade områdena.

En kommentar från valutvärderingsmötet och enkäten var att fler kampanjer borde hållits utanför kontorstid. Upplevelsen var att det var svårt att kombinera kontorsjobb och kampanjande.

24/3 Earth hour

Planerad kampanj som ställdes in på grund av svagt intresse.

11/4 Blixtkampanj NU i samband med styrelsemöte

Styrelsen och valsamordnare deltog. Utdelning av Nu-foldrar vid Smedjegatan.

26/4 Bokbord ABF och debatt

Ariana Tanha tog debatt för de SFI-elever som går på ABF. Livija Ginters och Anna Thunell var med på bokbordet.

5/5 GS-studentkampanj

Kristoffer, Johannes och David delade ut popcorn en lördagkväll i samband med Blue moon bar på kåren. Några samtal skedde, inte ett av de starkaste evenemangen.

7/5 Samtal om hörselskadades rättigheter

Arrangör var Hörselskadades Riksförbund (HRF). Från MP deltog Agneta Luttröpp.

8/5 Rotaryutfrågning om vår politik

Anna Thunell deltog i utfrågning om Miljöpartiets politik inför valet.

9/5 ABB-gymnasiet debatt GU + förtroendevald representant

Förtroendevald representant fick förhinder på grund av dålig återkoppling med ABB-gymnasiet som var arrangör. Bokbordet här resulterade senare i värvning under Pride. En deltagare hade under evenemanget lyssnat på både riksföreträdare och lokala företrädare, och valde sen att gå med under Pride.

10/5 Västeråscykeln

Kristofer Åberg och Livija Ginters deltog i samband med Västeråscykeln och hade samtal kring vår cykelpolitik. Inte så många på plats som vi hört att det skulle vara, men väldigt kvalitativa samtal där många höll med om vår politik..

14/5 Valmanifestsläpp

Pressmeddelande gick ut, vi fick först Västerås tidning att vilja komma, men fick sent info om att de dubbelbokat. Gjorde istället en film för Facebook med våra prioriterade punkter.

17/5 Råby torgfest

Ansiktsmålning, samtal, och flyersutdelning. Isa, Amanda, Håkan och Barbara på plats.

18/5 Studenthäng på Kåren

Kristofer Åberg, Jan Babar, Johannes Wretljug Persson och David Folkebrant pratade med studenter i samband med studentkårens pub. Många bra samtal, nyfikna röster m.m. Del i att öka synligheten vid campus.

19/5 Vallby växtmarknad

Johannes Wretljug Persson, August Lindberg och Barbara Conte delade ut solrosfrön och material i samband med Vallby växtmarknad.

22/5 Biologiska mångfaldens dag

Lunchkampanj, där vi delade ut flygblad. Johannes Wretljug Persson, Anna Thunell, Barbara Conte, August Lindberg, Livija Ginters och Markus Lindgren var med.

24/5 Bäckby fest

Bäckby fest höll på mellan 16.30 och 19.00, vi var på plats mellan 16.30 och 18.00. Ansiktsmålning, utdelning av material. Två anmälda från början – totalt dök sex personer upp från partiet för att hjälpa till.

24/5 Tortuna ortssamråd

Byggnadsnämnden arrangerade under sommaren fem ortsdialoger. Ortsdialogerna syfte var att ta fram underlag, där kvaliteter och brister, men även tankar om framtiden görs tydliga avseende den fysiska miljön. Lite allt möjligt dök dock upp under diskussionerna. Viktigt sammanhang att synas i och en representant från partiet bör delta i eventuell framtida dialoger.

Representant från MP hade planerat på att delta i dialogen i Tortuna men uteblev på grund av kalendermiss.

27/5 Kongresskampanj

I samband med att Miljöpartiets kongress hölls i Västerås, användes söndag eftermiddag för att bjuda in deltagare i väntan på hemfärd till kampanj. Vi delade ut Nu-foldrar. Totalt deltog ett tjugotal personer.

28/5 Utfrågning NIF

Mikael Vilbaste och Håkan Wretljung blev utfrågade av idrottsföreningar kring vår idrottspolitik. Separat flyer framtagen och debattstöd till Håkan.

29/5 Kulturdebatt Elektra Folkets bio Kopparlunden

Markus Lindgren deltog och debatterade kulturfrågor.

30/5 Råby träff

Fika och diskussion. Anordnat av Barbara Conte.

31/5 Ortsdialog Orresta-Kärsta-Björksta

Håkan Wretljung, MP:s representant i byggnadsnämnden, var på plats. Se inlägg om ortsdialog 24/5 för mer info.

2/6 Stadsdelsfest Skallberget

Kampanj med fyra medlemmar deltagande under dagen. Peter Östevik hade fyllt en flaska med vatten från Mälaren och lät människor gissa vattnet. Vattnet såg inte särskilt trevligt ut och när folk fick veta att det var deras dricksvatten blev de häpnadslagna. En bra konversationsstartare.

4/6 Minikampanj Skräp-plockning (Vasaparken)

August, Livija, Johannes samt Agneta Luttröpp träffades innan fullmäktigemöte för att plocka skräp och dela ut material inför världsmiljödagen. Dålig plats att kampanja på, men resulterade i material till Facebooksidan. Nytt försök nästföljande dag vid lunchtid istället.

5/6 Minikampanj Skräp

Flyerutdelning vid lunch vid Smedjegatan.

7/6 Ortsdialog Tillberga

Anna Thunell, toppkandidat och boende i Tillberga, var på plats. Se inlägg om ortsdialog 24/5 för mer info.

14/6 Lunchkampanj Hemköp

Regionråden lunchkampanjade vid Hemköp. Eget initiativ från deras sida.

28/6 - 30/6 Västerås Pride

Bemanning från 10–18 varje dag. Många möten med väljare. Viktigt vid Västerås Pride – och senare vid valstugan – var att se till att ha korta pass. Bemanningen hade inte klarats av utan Grön Ungdoms närvaro. Även GU Riks närvaro betydde mycket för möjligheten att hålla ställningarna under dagarna. Vi bjöd på vatten, GU på gnuggisar och godis.

Till evenemanget hade vi beviljats bidrag om 5 000 kronor från riksorganisationen, vilket vi använde för att köpa ett utställningstålt. Övrigt stöd från riks: flaggor och paraplyer. Alice Bah Kuhnke deltog den 28/6. Hon höll pressträff vilket resulterade i notis i VLT, intervju i P4, samt intervju i Västeråsaren.

På Sigmatorget hölls utfrågningen ”RFSL ställer Alice Bah Kuhnke mot väggen” vilket var ett av de mer välbesökta evenemangen som hölls vid torget.

Därefter hölls ett Här och Nu, ungefär som ett Bar grön, med Alice Bah Kuhnke och Tina Wilhelmsson på Global Living. Ca 30–35 deltagare, varav några nya medlemmar och passiva medlemmar som tidigare ej deltagit i MP:s evenemang lokalt.

Under hela Pride värvade GU Riks och GU Västmanland 39 personer, varav 25 från Västerås, 9 från Västmanland och 4 från övriga riket.

Toppkandidater på plats under Pride: Anna Thunell, Pernilla Rinsell och Agneta Luttröpp. Övriga medlemmar från MP: David Folkebrant, August Lindberg, Peter Östevik, Caroline Närhi och Ariana Tanha.

Innan paraden den 30/6 hölls ett ”glittermingel” med chips och cider, samt ekologiskt nedbrytbart glitter. Evenemanget var populärt. Fler kom också senare på dagen till tältet för att få mer glitter när ryktet spridit sig.

Till framtida parader behöver vi en tydligare MP-banderoll. Inbjudan om att delta i paraden gick ut lokalt och till kranskommunerna och Eskilstuna. I vår del av tåget deltog totalt ca 20–30 personer.

4/7 Brunnby lantbruksdagar

Anna Thunell debatterade partiets lantbruks- och skogspolitik. Hade troligtvis varit mer passande att skicka en riksdagskandidat. Debatten handlade främst om nationell politik i stil med jordbruksdirektiv och nationell skogspolitik.

22/7 Kampanj vid Solid Park Arena.

Vi träffade väljare vid Solid Park Arena och delade ut vatten och information till motionärer. Efter sommarens värmebölja var många intresserade av att prata om klimatpolitik, och även om samtalen inte var så många var de väldigt givande.

19–22/7 Grön ungdom Västmanlands Västeråsturné

Även om inte arrangerat av Miljöpartiet är GU:s aktiviteter en viktig del av valrörelsen. Därför med i detta, för vidare info kontakta GU.

23/7 Dörrknackning i Råby

Två deltagare och kandidater utöver valsamordnare knackade dörr i Råby. Dörrknackning var relativt väl mottaget och ett bra sätt att komma ut till väljare då många t.ex. inte aktivt söker upp partiet. Bra samtal med de som öppnade. Stor utvecklingspotential i kommande valrörelser.

24/7 Utdelning av vattenmelon vid Lögastrand

Två deltagare och kandidater med utöver valsamordnare, bra samtal. Fortfarande märks att värmen leder till fler diskussioner om vikten av klimatpolitik.

1/8 World overshoot day, Lögastrand

Vi bjuder på iste och politik vid volleyboll-planerna på Lögastrand. Vi har med en jordglob att spela volleyboll med. Ingen faktiskt volleyboll spelas, men vi möter väljare och får bra respons på vår närvaro.

11/8 Kampanj Poesiparken

Anna Thunell och Markus Lindgren delade ut vindsnurror och samtalade. Det var planerat för fiskdamm och ansiktsmålning, men det blev inte av.

Okej plats att kampanja på. Ett medskick är att antingen göra en större happening i stil med den planerade fiskdammen och ansiktsmålning, eller göra en kortare kampanj. Det gick relativt fort att samtala med de närvarande. Det finns också en risk för att störa i en situation där människor vill umgås med sin familj. Det är värt att vara vaksam på.

12/8 Anna Thunell på utfrågning hos Pingstkyrkan

Debatten hade stort fokus på äldreomsorg och invandrare. Bedömningen är att det är en värd debatt att synas i om tillfälle ges igen, gärna med någon rätt högt upp på listan.

14/8 Häng på Rondellen

Agneta Luttröpp, Johannes Wretljug Persson och Hanna Dönsberg besökte Rondellen, en mötesplats för personer med funktionsnedsättning. Besöket var lyckat.

20/8 Plogging på Djäkneberget

Johannes Wretljug Persson, Agneta Luttröpp och Barbara Conte joggade och plockade skräp på Djäkneberget. En ganska poänglös aktivitet då den ledde till väldigt lite kontakt med potentiella väljare. Ska en ploggingaktivitet genomföras i framtiden bör vi antingen haka på någon annans arrangemang eller arrangera tillsammans med andra, exempelvis Västerås ploggingförening.

23/8 Ortsdialog Barkarö

Håkan Wretljug, MP:s representant i byggnadsnämnden, var på plats. Se inlägg om ortsdialog 24/5 för mer info.

26/8 Statsrådsbesök

Isabella Lövin kom på besök. Hon gjorde ett uppträdande i valstugan där hon mötte medlemmar, media och allmänhet och sedan var hon med på ett Här och Nu i Skrapans skybar. Det var svårt att få några tydliga besked från Isabellas stab vilket ledde till att info om hennes besök gick ut rätt sent och av lite olika anledningar blev annat som planerats inte av. Besöket blev därför inte helt lyckat.

Strax före besöket hade Expressen släppt en nyhet om Lövins flygresor, och det var tyvärr där det mediala intresset låg under hennes besök.

30/8 Studentkampanj vid MDH:s terminstart

Kampanj ute vid Bombardier. Det var terminsstart för MDH och de hade introduktionsföreläsningar ute på Bombardier. Kampanjen fungerade bra. Speciellt bra gick det att få till samtal innan saker drog igång på allvar. Då fanns det tid att

prata med dem som dykt upp tidigt. Senare när resten av studenterna kom blev det för många.

30/8 Ortsdialog Dingtuna

Håkan Wretljung, MP:s representant i byggnadsnämnden och boende i Dingtuna, var på plats. Se inlägg om ortsdialog 24/5 för mer info.

31/8 Debatt under företagsmötet

Markus Lindgren debatterade under en träff vid företagsmötet. En bra debatt väl värd att besöka igen.

31/8 Kandulova debatt

VLT anordnade en debatt med frågor från deras Kandulova-kampanj. Anna Thunell deltog. En prioriterad debatt, men tyvärr uselt modererad.

1/9 Krasseplantering vid valstugan

En låda med blomjord ställdes ut vid valstugan och där planterades det krasse. Kampanjen fungerade bra. Folk stannade upp, och inte minst barnen tyckte det var kul att plantera.

2/9 Kampanj under Veggfest

Tyvärr hade inga partier tillåtelse att kampanja på festivalområdet under Veggfest. Men Johannes Wretljung Persson och Pernilla Rinsell gjorde en kampanj i närheten av området. Fortsätter veggfest är det en bra möjlighet att nå en viktig målgrupp strax inpå valet – därför är det ett prioriterat kampanjtillfälle.

3/9 Tågkampanj

Vi stod vid tågstationen under morgontid, bjöd på kaffe, frukt och delicatobollar och delade ut valmaterial. Lyckad kampanj med många positiva samtal. Tågpendlare verkar vara en bra målgrupp att vända sig till.

3/9 Debatt hos Lärarförbundet

Markus Lindgren deltog. En bra och välbesökt debatt. Värd att delta i igen om tillfälle ges.

4/9 Busskampanj

Johannes Wretljung Persson och Peter Östevik kampanjade vid busstationen i centralen under morgonen. Kampanjen upplevdes dock som ganska värdelös och de gav upp fort. Folk verkade ha annat i tankarna.

6/9 Tågkampanj

Se ovanstående tågkampanj.

7/9 Bokbord på MDH

Studenter är en viktig målgrupp, men det kändes som att många redan förtidsröstat. Det är möjligt att studentkampanjer borde hållas tidigare under valrörelsen.

7/9 P4 Valdebatt

Markus Lindgren deltog i en valdebatt P4 anordnade på Sigmascenen och sände live. En klart prioriterad debatt. Debatten var dock väldigt tajt tidsmässigt och det hann inte bli så mycket debatt.

8/9 Viksängsdraget

Kampanj och paneldebatt vid stadsdelsfestivalen Viksängsdraget. Det regnade under dagen och tyvärr var det inte så mycket folk på plats. Det är troligt att bristen på folk

till inte obetydlig del berodde på regnet. Det fungerade dock bra att dela ut vindsnurror.

8/9 Debatt på Höstkroken

Anna Thunell debatterade under seglingseventet Höstkroken. Debatten var rätt bra arrangerad, men inte riktigt vår målgrupp. Det är således inte en prioriterad debatt.

8/9 Debatt hos African Society

Ariana Tanha deltog i en debatt hos African Society. De flesta andra partier hade skickat sina toppnamn. Men ska en vara krass var det nog taktiskt att skicka Ariana på grund av hans invandrarbakgrund. I debatter där toppnamn från andra partier förväntas delta kan det dock vara klokt att vara väl förberedd, speciellt om vår debattör inte är helt van. Debattera mot toppnamn kan kännas ganska läskigt annars.

Utöver ovan nämnda kampanjtillfällen har det förekommit ytterligare utdelning av flyers i city vid olika tillfällen.

Partiinterna event

19/4 Valkickoff

Utbildning och inspiration på Global Living en torsdagskväll. 29 var anmälda, och totalt 27 närvarade inklusive valsamordnare och inbjuden talare. Tiden för eventet var 19.00–21.30, men vi slutade redan 21.15. Då hade redan några i publiken gått. Det var ett späckat och något stressat schema, och kombinerades med ett medlemsmöte och ett infotillfälle för nya medlemmar.

Priset var beräknat till 109 kr per deltagare och landade på totalt 3 116 kronor.

Förbättringspotential:

- Försök lägga det tidigare, mellan 18–20, med möjlighet till efterhäng.
- Se till att det finns en plan för att öka interaktion – både med det som sägs på scen och för att aktivera medlemmarna. Information motiverar inte – möjlighet till diskussion och att göra materialet till sitt eget gör det.
- Säkerställ att den lokala prägeln får det fokus som behövs.

19/8 Affischworkshop

Inför utplaceringen av valaffischerna möttes vi hemma hos Marie Sundström en helgdag för att montera valaffischer på de affischställ som fanns hemma hos henne. Det var en lyckad sammankomst med produktivt arbete och trevligt umgänge.

7/9 Valvaka

Valvaka anordnades gemensamt med MP Västmanland på Bra Hak. Under valvakan hölls tal, bjöds på mat och visades TV. Trots det rätt dystra valresultatet var stämningen god, och det gick till och med att få upp lite folk på dansgolvet. Lokalerna på Bra Hak uppskattades och de föredrogs framför Global Living som använts tidigare valvaker. En av anledningarna är att Bra Hak har serveringstillstånd, något som Global Living saknar.

Valvakan var gratis för alla medlemmar i MP Västmanland. Det var även möjligt för icke-medlemmar att delta för en viss kostnad. På valvakan deltog ca 50 personer. Totalt kostade valvakan 19 750 kr varav MP Västmanland betalade 8 000 kr.

Utbildningar

Interna evenemang som utbildningar, politiska diskussioner och debattkvällar kan vara bra verktyg för att stärka människors engagemang och göra dem tryggare och mer peppade inför utåtriktat kampanjarbete. Det är därför viktigt att ge utrymme för det, speciellt i valrörelsens tidigare skede.

En reflektion från valrörelsen 2018 är att det är viktigt att lokal- och distriktsföreträdare utbildar varandra och medlemmarna om lokalavdelningens respektive distriktets prioriterade frågor. Kommunkandidater kommer få frågor om regionpolitik, och regionkandidater om kommunal politik.

Nedan följer en lista på genomförda utbildningar under valrörelsen 2018.

17/4 NOS-utbildning om sociala medier

Målet var att få fler av våra lokala politiker att bli tryggare att aktivera sig i nätdebatten, men också vara mer säkerhetsmedvetna online. Initialt upplevde valsamordnare att fler tog större initiativ att interagera och sprida material via Facebook. Det verkade dock avmattas något under sommaren.

9/5 Toppkandidatutbildning – Valrörelse

Topp tio deltog på plats. Fokus blev i högre grad att lära känna varandra och de ambitioner man hade inför valet och bygga vad som skulle kunna bli en kampanjgrupp. Deltagarna fick material att sprida och fördjupa sig inom.

22/5 Debattfika – Så kan vi prata politik

6 medlemmar deltog. Upplägget var att välja sin "favorit" bland de prioriterade frågorna i det lokala manifestet, lära sig argumentera för, lyfta argument som fungerade väl, och att främst bli tryggare. De flesta kände sig tryggare efter att ha gjort övningen.

31/5 "Lär dig ta miljödebatten"

August Lindberg höll öppet i lokalen och ledde en riksannonserad Hangout-träff med miljöminister Karolina Skog på länk. Tre personer närvarade.

14/6 Toppkandidatutbildning – Budgetworkshop

Hur fungerar den kommunala budgeten och hur kommer vi behöva finansiera de satsningar som Miljöpartiet vill göra vid makten kommande mandatperiod. Utbildningen hölls hemma hos Anna Thunell och fungerade väldigt bra.

27/6 Värvarutbildning och HBTQ-politik

Samarrangemang mellan GU och MP med syfte att stärka de som skulle arbeta under Pridefestivalen i partiets politik i HBTQ+-frågor. Endast en medlem från MP på plats, fyra från GU.

15/8 Valstugeutbildning under medlemsmöte

En kortare praktisk utbildning om att stå i valstugan. Det skulle kunnat vara bra

med en lite längre utbildning som även har större fokus på det ideologiska och sakpolitiska. Det är viktigt att de som står i valstugan är trygga i partiets politik.

Toppkandidatutbildning det kommunala arbetet – så funkar det

Ett tillfälle planerades för topp 11 om det kommunala arbetet. Föredragsläsaren Alf Karlsson fick dock förhinder och tillfället ställdes in.

Valstuga

Valstugan var vid Hantverkargatan/Sigmatorget. Valstugan tillhandahölls av valnämnden i samarbete med AMA. För 10 000 kronor har valstugan köpts av MP Västerås för att användas både i de nationella valen och i EU-valet 2019. Under tiden mellan valen har kommunen ansvar för stugan, men det är avdelningen som behöver avyttra den efter Europaparlamentsvalets slut.

I valstugan fanns ett block för att skriva upp frågor från allmänheten som inte kunnat besvaras direkt utan krävde återkoppling. Dagen innan valet upptäckte en medlem att det fanns ett antal frågor som inte hunnit besvarats än. I en gemensam ansträngning skickades svar precis vid valrörelsens slut, några av de allra sista på själva valdagen. Den typen av återkoppling ska helst ske så snart som möjligt, såpass sent i valrörelsens slutskede bör det helst ske samma eller nästföljande dag.

Tillståndsansökan för att få ställa upp valstugan skickades in tidigt. Valsamordnaren missade dock att söka tillstånd för vilka tider stugan skulle bemannas. Vilka tider vi ville bemanna valstugan framgick i den första ansökan som skickades in, men det visade sig att det skulle hanteras i en separat tillståndsansökan. Efter kontakt med polismyndigheten löstes denna miss smidigt, men i framtida valrörelser är det värt att dubbelkolla att allt blir rätt i tid.

Partierna fick själva bestämma när de hade sin stuga öppen. Under vardagar hade vi öppet kl 10–18 och under helger kl 11–15. Den ursprungliga planen var att ha öppet kl 12–18 under vardagar och kl 12–16 under helger.

Öppna kl 12 under vardagar var dock för sent. Alla andra partier öppnade kl 10 och det var främst under förmiddagen som skolklasser besökte stugorna. Att ha öppet kl 11–15 under helger kändes lagom. Innan kl 11 och efter kl 15 var det få människor i centrum.

Under fredagar och lördagar kan det finnas en poäng i att ha kvälls- eller nattöppet då det rör sig mycket folk i city vid den tiden. Vi testade även att ha öppet under valdagen, men stängde tidigare än planerat på grund av brist på besökare.

Vid alla tider såg vi till att det fanns minst två personer i valstugan, varav minst en var en erfaren medlem. Två personer i valstugan fungerar, men i många lägen är det bra om det är tre. Under vardagar var det mest folk under lunchtid och mellan ca kl 16–18.

Totalt var det ca 26 medlemmar som var med och bemannade valstugan. 10 av dessa var antingen toppnamn på en lista eller hade någon form av anställning för partiet.

Valstugan är ett bra tillfälle att ge nya medlemmar tillfälle att kampanja. Ett aktivare arbete hade kunna göras för att aktivera fler medlemmar i valstugearbetet.

Vid två tillfällen hade Grön Ungdom nattöppet i valstugan. De upplevde att det var uppskattat av både medlemmar och folk som rörde sig ute på stan och att det är någonting som borde göras igen. Det hände dock mycket under valrörelsens slutskede vilket ledde till att folk var trötta och bemanningen tröt en smula. Det gick därför inte att hålla valstugan öppet riktigt så sent som planerat.

Under förmiddagarna besöktes valstugorna av väldigt få potentiella väljare. Istället var det främst skolklasser, SFI-klasser och liknande. Det är viktigt att vara på plats även under förmiddagen, men det är inte prioriterat att ha toppkandidater i stugan vid den tiden. De kan locka fler röster på annat håll. Under tider med fler potentiella väljare upplevde dock toppkandidaterna att tiden i valstugan var väl spenderad.

I valstugan fanns det tillgång till vatten, kaffe och kakor som främst var för de som bemannade stugan. Det var väldigt uppskattat.

Inför valrörelsen skrev alla partier på ett avtal om lokala uppföranderegler. Det upplevdes som en trygghet att detta avtal fanns, och ett liknande avtal är något som borde finnas i kommande valrörelser. Avtalet hittas som bilaga 1.

Verktyget SignUpGenius (www.signupgenius.com) användes för att hantera bemanning av pass i valstugan. Via verktyget kunde folk skriva upp sig själva och det var synligt för alla vem som hade vilka pass. Feedbacken från medlemmarna är att verktyget överlag fungerade bra, men att det var visst strul kring att avboka pass.

Inför 2022:

- ❑ Det kan vara värt att inom valnämnden driva att lottningen ska göras om mellan valen. Nu finns ett rullande schema, baserat på en lottning som gör att MP alltid kommer vara mellan SD och KD. I andra kommuner görs lottning inför varje val.
- ❑ Skicka personliga meddelanden till medlemmar om att stå i valstugan. Det är troligtvis mer effektivt sätt att aktivera folk som inte redan är aktiva än medlemsutskick om att mer bemanning behövs.
- ❑ Se till att aktivt följa upp de frågor som ställs i valstugan som kräver återkoppling. Rutinerna för återkoppling var otillräckliga i detta val vilket ledde till situationen som beskrivs ovan om svar som skickades under valdagen.

Invigning

Valstugan invigdes den 22 augusti av Marléne Tamlin (partistyrelsens sammankallande), Anna Thunell och Isa Espling. Invigningen livestreamades på Facebook. Tyvärr fick vi ingen pressbevakning på själva invigningen. Det kan bero på att planeringen av invigningen till viss del tappades bort i valhetsen och planering och utskick av pressmeddelande hanterades därför något sent. Invigningen av valstugan har fått pressbevakning tidigare valrörelser så det kan mycket väl vara värt ett försök kommande val.

Första dagen som valstugorna hade öppet var dock både Västerås tidning och SVT på plats och intervjuade folk i de olika stugorna. Tack vare det lyckades vi, tillsammans med några andra partier, ändå få lite utrymme i Västerås tidning.

Valsedlar

Processen med valsedlar börjar redan i mars, och avslutas med utdelningen av dem på valdagen.

2018 beställde vi 176 000 valsedlar till de olika valen. Det var en justering från förra valrörelsens 192 000 valsedlar. 2014 använde vi totalt 150 000 valsedlar, men inför valet 2018 tog vi ändå höjd för att kunna ha minst 1 600 valsedlar för varje valdistrikt samt förtidsröstningslokalerna, samt kunna vara säkra på att även vid valsabotage ha tillräckligt många sedlar över för att kunna ha i varje vallokal.

Under valdagen delade vi dock endast ut 1 000 valsedlar per vallokal, och även det visade sig vara mer än nödvändigt. Rådet till framtida valrörelser är trots det att planera för 1 000 valsedlar per vallokal då för många valsedlar är bättre än för få. Att dela ut 1 000 valsedlar per vallokal har även viss administrativ fördel eftersom sedlarna, åtminstone inför valet 2018, kom förpackade i buntar om 1 000 styck. I valet 2018 fanns 105 vallokaler, 91 under valdagen och 16 under förtidsröstningen. Förutsatt att det är lika många vallokaler under nästa val är rekommendationen för antal valsedlar för utdelning till vallokaler alltså 105 000.

Under valet 2018 hade vi inte planerat för utdelning av valsedlar tillsammans med det valmaterial som delades ut i brevlådor. Att dela ut valsedlar i brevlådor är troligtvis en bra idé, inte minst då det ger väljare möjlighet att studera namnen på listan innan de kommer till vallokalen. Hur många hushåll som material delades ut till under valrörelsen finns tyvärr inga exakta siffror på, men det handlar om ett antal tusen hushåll. Om hushållsutskick görs är utdelning till hushåll potentiellt överflödig.

Efter valrörelsen hade vi ca 128 000 landstingsvalsedlar och 64 000 riks- och kommunvalsedlar kvar. Detta inbegriper inte de valsedlar som fraktades ut till vallokaler och sedan inte gick åt. Utifrån de besök som gjordes i vallokaler under valdagen verkar det som att det var väldigt många valsedlar som inte användes.

Till 2022:

- ❑ Planera för ca 1 000 valsedlar per vallokal. Förutsatt att det är lika många vallokaler nästa val som detta blir det ca 105 000 valsedlar för utdelning till vallokaler.
- ❑ Planera för att dela ut valsedlar som en del av materialutdelningen till hushåll. Hur många valsedlar det blir beror på hur ambitiös en är i utdelningen till hushåll, men åtminstone ett antal tusen.

Sök samarbete med andra partier

I Västerås delas namnvalsedlarna ut och kontrolleras av de enskilda partierna. Det kräver en hel del arbete. I vissa kommuner har valnämnd kommit överens om att det är valförrättarna och kommunen som administrerar detta, något som kan vara värt att undersöka även för Västerås.

Till 2022:

- ❑ Överväg att lyfta frågan om gemensam distribution inom ramen för valnämnden.
- ❑ Sök samarbete med andra partier för att täcka utdelningen över staden. Detta gjordes bland annat i Örebro kommun där C, V, L, MP och KD delade upp kommunen mellan sig och delade ut alla valsedlar till röstlokalerna.

Valsedelsutdelning under valdagen

På valdagen fraktades valsedlarna ut av avdelningens medlemmar. Innan valdagen hade medlemmarna fått möjlighet att anmäla vilka lokaler de kunde dela ut till. Anmälan sköttes via ett dokument där alla vallokaler fanns listade. I dokumentet gick det även att anmäla vilka lokaler och vilka tider en kunde dela ut valsedlar.

På själva valdagen delade medlemmar ut valsedlar till de röstande utanför vallokaler. Miljöpartiet har tidigare jämfört likartade valkretsar mellan två val för att mäta effekten av att dela ut valsedlar vid en vallokal. Enligt denna mätning leder valsedelsutdelningen till att våra röstsiffror ökar med ca 10 %. Information om när dessa mätningar har gjorts och exakt hur pålitliga de är har tyvärr inte kunnat hittas.

Bra att tänka på är att ha åtminstone en person med tillgång till bil under dagen som kan fylla på valsedlar om det behövs, stötta medlemmar som blivit trakasserade eller liknande, dela ut fika till valsedelsutdelare med mera. Fikautdelning, kontroll av vallokaler och viss utdelning kan även skötas med cykel.

Under valdagen noterade representanter från C att deras valsedlar hade dolts bakom andra partiers valsedlar. Detsamma noterades för S. Något liknande sabotage noterades inte för MP, men det är bra att vara medveten om till kommande valrörelser. Det var dock minst två incidenter där medlemmar från MP Västerås som delade ut valsedlar vid en vallokal blev hotfullt bemötta av väljare.

Intern informations spridning

För att sprida information om valet har vi använt den interna Facebookgruppen, medlemsutskick, telefonsamtal, utskick till toppkandidater och utskick till de som sitter i nämnder och styrelser.

Interna Facebookgruppen ”Mp Västerås - intern”

Gruppen användes för att skapa event och sprida information om event och kampanjer. Det gick också att snabbt informera om sådant som på olika sätt

påverkar partiet. Gruppen har, speciellt i valrörelsens slutskede, även fungerat som en nätsupporter-grupp för att locka till spridning av avdelningens digitala material.

Telefonsamtal

Telefonsamtal för att mobilisera befintliga medlemmar

Under våren, i april månad, ringde valsamordnaren tillsammans med GU upp befintliga medlemmar för att höra vilka som skulle kunna tänka sig att engagera sig i valrörelsen. Många som svarade var förvånade över att de ens var medlemmar, alternativt arga för att de inte tagits bort från medlemslängden, varpå kampanjen avslutades.

Telefonsamtal till medlemmar är också ett sätt att nå de vi inte når via våra medlemsutskick och enkäter för att få en bättre bild av intresset i avdelningen.

Senare vid medlemsgallringen i juli upptäcktes det att många av de som var uppringda hade inaktivt medlemskap.

Till nationell utvärdering:

- ❑ Brister i medlemshanteringen centralt kan ha påverkat möjligheten för oss att mobilisera. Mejladresser och telefonnummer har inte varit uppdaterade i medlemsregistret. Från att vi har lagt in info om nya medlemmar har det tagit upp till tre veckor att kunna få in nya medlemmar i registret. Det är väldigt sårbart, i och med att nya medlemmars engagemang riskerar att svalna. GU planerade till exempel välkomsträffar för nya medlemmar, men hade inget sätt att nå dem förrän långt efter själva värvningstillfället.

Telefonsamtal för att mobilisera nya medlemmar

Att ringa upp de som blivit nya medlemmar blev rutin under våren. Det gav väldigt positiv respons. Tillsammans med ett kit om hur föreningen fungerar och med möjlighet att komma på informationsträff gav det en mobiliserande effekt och ökade samhörigheten till avdelningen.

På grund av det hastiga bytet av valsamordnare tappades kontakten med nya medlemmar bort något i valrörelsens slutskede. Ett telefonsamtal kan ta tid och det kanske inte alltid finns tid för dem under valrörelsens hetsigaste perioder, men nya medlemmar borde åtminstone få ett välkomstmail.

Medlemsutskick

Information om kampanjer och valet gick ut till alla medlemmar via medlemsutskick. Medlemsutskicket är det enda informationskanalen som går till i stort sett alla våra medlemmar. Det har dock varit relativt låg svarsfrekvens på länkar utskickade med medlemsutskicket.

Till nästa valrörelse och 2022:

- ❑ Spika vilken information som behöver komma vid vilken tidpunkt till medlemmarna och förbereda deadlines tidigare. Eventuellt koppla detta till styrelsens årshjul.

Utskick till toppkandidater

Toppkandidater till kommunfullmäktige fick också information om kampanjer, utbildningstillfällen och deltagande vid eventuella debatter.

Utskick till ledamöter i nämnder och styrelser

Utskicken till ledamöter i nämnder och styrelser var en viktig kanal – ofta med information som liknade den som gick ut till medlemmarna överlag. Stor andel av de som aktiverat sig på ett eller annat sätt i valrörelsen har kommit från just den här gruppen av redan aktiva och kunniga i kommunens politik.

Extern kommunikation

Hushållsutskick från Miljöpartiet de gröna – bortvalt

Riks erbjöd möjligheterna till ett sammanhållet informationspaket med material från MP riks, MP på distriktsnivå och MP på kommunal nivå. Hushållsutskicket kunde göras med eller utan valsedlar.

Valgruppen valde att inte beställa ett hushållsutskick då priset låg på 2,30–3,30 kronor per utskick beroende på om man ville ha med valsedlar eller ej. Kostnaden för Västerås dryga 68 000 hushåll skulle landat på 156 000–225 000 kronor, en kostnad som inte möttes upp av budgetutrymmet.

Hushållsutskick kan dock vara ett effektivt sätt att nå väljare, inte minst väljare vi har svårt att nå digitalt eller via möten. MP Riks erbjudande om hushållsutskick var alltför dyrt, men det kan vara värt att undersöka andra sätt att göra hushållsutskick. MP Hallstahammar ordnade eget hushållsutskick med hjälp av företaget Prolog vilket de var rätt nöjda med. En bra grej med Prolog var att de delade ut post under natten, och utskicket delades då inte ut samtidigt och riskerade inte att gå vilse bland annat reklammaterial.

Till 2022:

- ❑ Förhandla med MP Riks om möjligheten till hushållsutskick till prioriterade områden. Att täcka hela kommunen kan bli dyrt – kanske är det möjligt att via postombud istället dela ut material till prioriterade områden.
- ❑ Undersök alternativa sätt att ordna hushållsutskick ifall MP Riks alternativ upplevs som alltför dyrt.

Facebookutskick från Grön Ungdom – bortvalt

GU Riks planerade också ett hushållsutskick, men digitalt via Facebook och Instagram riktat mot en yngre målgrupp. Priset låg också för detta på runt cirka 3 kronor per ung i kommunen, motsvarade ca 12 % av befolkningen i Västerås kommun. Eftersom beskrivningen av vad utskicket skulle bestå i var vag och priset var högt, ca 54 000 kronor, avstod från valgruppen från att beställa utskicket.

Materialutdelning till hushåll

Istället för hushållsutskick var planen att i slutet av valrörelsen dela ut det material som var kvar i de prioriterade områdena. Vid 24 tillfällen delade medlemmar ut material runt om i kommunen. Utdelningarna skedde nästan uteslutande på medlemmarnas eget initiativ och skedde i medlemmarnas egna bostadsområden. De kunde sedan skriva upp i ett gemensamt dokument vart utdelningen skett.

Utdelningarna fungerade relativt väl, men de hade kunnat samordnas aktivare av valsamordnaren. Genom tydligare samordning hade större fokus kunnat läggas på de prioriterade områdena och det hade kunnat ordnas gemensamma utdelningstillfällen. Utdelningen hade även kunnat sätta fart tidigare. Mycket material delades ut sent under valrörelsen när mång redan förtidsröstat.

Utdelning av valmaterial är dessutom en bra aktivitet för nya medlemmar som inte ännu känner sig beredda att möta och diskutera med väljare. Tydligare samordning hade därför även gett större möjligheter att aktivera nyblivna medlemmar.

Ifall hushållsutskick används blir denna form av materialutdelning eventuellt överflödigt.

Till 2022:

- ❑ Materialutdelningen till hushåll bör samordnas tydligare från centralt håll, antingen av valsamordnaren eller annan ansvarig person.

Affischer

Affischerna placerades ut på kommunal mark, och krävde tillstånd från polismyndigheten. Se bilaga 2 för en karta över vart affischerna placerades.

Strax efter affischerna monterats fick vi kritik för att affischerna längs broar och staket satts upp med buntband av plast. Buntbanden byttes därför ut till snören. Att montera dem med snöre fungerade överlag bra och det är rekommenderat inför nästa valrörelse.

Inför valrörelsen beställdes till en början 45 kraftigare affischer för utomhusbruk och 115 vanliga affischer. Dessa kompletterades senare med ytterligare 10 affischer för utomhusbruk och 50 vanliga affischer. De kraftigare affischerna monterades framförallt längs med broar och staket medans de vanliga affischerna främst monterades på affischställen.

När affischerna sattes upp var det platserna vid broarna inne centrum och vid staketet vid Blåsboplanerna som det var konkurrens om. Se till att vara där tidigt för att få bra platser. Övriga platser som affischer sattes upp på var konkurrensen inte alls lika hög på.

I samtal med Centerpartiets valledare nämndes att Centerpartiet hade en särskild grupp av medlemmar som ansvarade för valaffiseringen. I gruppen hade de delat upp ansvaret för att hålla koll på de affischer som satts upp emellan sig. Om möjligt är det nog klokt att implementera en liknande lösning. Valsamordnaren kommer ha nog att göra som det är, så allt ansvar som effektivt kan delegeras bör delegeras.

Under valrörelsen skedde viss vandalisering av våra affischer och de blev även relativt hårt åtgångna av väder och vind. Om möjligt bör alla affischer kollas minst en gång i veckan så de kan ersättas eller fixas vid behov.

I lokalavdelningen fanns ett visst missnöje med designen på affischerna från MP Riks. I framtida valrörelser är det värt att ställa sig frågan om det är bättre att producera egna valaffischer lokalt istället. På så sätt går det även att lyfta fram lokala budskap och toppnamn.

Under en "affischworkshop" den 19 augusti monterades affischer på de affischställ som fanns hemma hos Marie Sundström. Se bilaga 3 för bilder på hur affischställena ser ut. Efter valrörelsens slut fraktades affischställena tillbaks hem till Marie.

Affischställena fungerade bra. Enda invändningen är att de är något för bökiga och därför inte går att frakta i en personbil utan kräver släp, även om det bara är ett som ska fraktas. Det har ställt till besvär exempelvis när vi behövde flytta en affisch till en annan uppsättningsplats. Om nya affischställ ska konstrueras är det rekommenderat att göra dem möjliga att frakta i en personbil.

Info om affischställena:

- Mått: 120 x 120 x ca 10 cm. Finns plats för två affischer på vardera sida.
- Antal affischställ: ca 18.

Reklam i kollektivtrafiken

70 fönsterskyltar med ett lokalt budskap bokades till VL:s innerstadsbussar och kompletterades därmed de förarplatsaffischer som MP Västmanland bokade för att sprida riksaffischerna. Det var första gången som man valt att använda lokala budskap.

Fotografering för detta planerades och sammanföll med deadline för att bilderna skulle levereras till tryckeriet, och valsamordnarens sjukskrivning. Följden blev att ett "stock photo"-användes.

Se bilaga 4 för annonsen som användes i kollektivtrafiken. Här borde vi troligtvis använt ett vassare budskap än "för människa och miljö" eller haft en tydligare bild än den som valdes. Input kring bildspråk efterfrågades, också kring själva sloganen. Tidigare valgruppsmöte hade sagt att vi inte skulle ha för många olika budskap. Med

två tydliga toppkandidater som har två tydliga budskap hade det kunnat vara bättre att fokusera annonserna kring dem.

Att inte fronta våra toppkandidater i annonseringen gjorde att vi skiljde oss från övriga partiers lokala reklam, vilket nog tyvärr var en felprioritering. Det fanns en stark önskan i Facebookgruppen "MP Västerås - intern" att åtminstone topp 4 på listan skulle få egna skyltar. Det hade inneburit merkostnader som vi tyvärr inte budgeterat för, men kan mycket väl varit en modell vi borde följt.

Reklam i tryckt press

Villatidningen

Vi beställde reklam i Villatidningen 8 september, dagen före valet. Tema som valdes var skola och budskap blev "Nu – Bryt skolsegregationen i Västerås". Se bilaga 5.

Västerås tidning

Kvartsannons beställdes till numret efter valbilaga tredje veckan i augusti. Annonsen innehöll en bild på våra toppnamn med budskapet "Nu – Klimatet kan inte vänta." Se bilaga 6.

Västerås tidning valspecial

Vi fick också chansen att ha med våra lokala budskap som del av en helsida som MP Västmanland beställde under vårens valspecial. Där presenterades våra toppkandidater Anna Thunell och Markus Lindgren samt de prioriterade frågorna.

Reklam i radio och tv

Kostnaden för annonsering i radio och tv var väldigt hög. Vi valde därför att avstå.

Kan du lova

Mittmedia hade inför valet en kampanj inom sina tidskrifter vid namn #kandulova. Där kunde läsare ställa frågor till partierna som ställde upp i kommun- och regionval. Premissen var att frågan ställdes "Kan du lova att ...". Kampanjen lanserades under juli månad. Vårt svar på många frågor dröjde, vilket också flera medlemmar lade märke till. På vissa av frågorna och svaren gjordes sedan nyhetsartiklar.

Om ett liknande initiativ används under nästa val är det viktigt att få in en bra rutin för att besvara frågor dagligen. Snabbt är viktigare än bra. Alla frågor behöver inte besvaras.

SVT:s valkompass

SVT:s valkompass lanserades till allmänheten i juni månad, och svaren till valkompassen krävde en hel del tid att sammanställa. Svaren skulle skickas in under april/maj, något som är värt att ha med i planering inför nästkommande val.

Sociala medier

I likhet med valet 2014, och i linje med MP Riks kommunikationsplan, hade sociala medier en framträdande del i valkampanjen. När många partier nu utvärderar sina insatser kommer nog frågan om det var rätt väg att gå.

Vi når definitivt många via sociala medier, men frågan är om vi når ut med vårt budskap till de som inte redan är intresserade av oss. Var finns egentligen väljaren? I ett mer polariserat samhälle, kan vi nå igenom filterbubblor? Har vi kraften att hantera alla de negativa kommentarer och liknande som kan komma de gånger vi faktiskt når utanför bubblan?

Vår främsta digitala kanal under valrörelsen var Facebook.

Facebook

Under valrörelsen kom vi igång för sent med att på allvar börja publicera och sponsra valbudskap. Det gjordes först under de sista veckorna inför valet. Att komma igång tidigare, förslagsvis i början av sommaren, med att regelbundet publicera och sponsra valbudskap har flera fördelar: 1) väljarna får en uppfattning av våra viktiga frågor tidigare, 2) ansvarig person får mer tid att lära sig hur en bäst når ut via Facebook och en uppfattning om vilka budskap och målgrupper som väcker gensvar och 3) det finns färdigt material att återanvända när valrörelsen går in i sitt mer intensiva slutskede.

En spaning är att de spridbilder som publicerades genererade fler reaktioner och kommentarer än filmerna. En spridbild går dessutom betydligt fortare att producera.

Att sponsra inlägg verkar vara ett relativt effektivt sätt att nå ut utanför filterbubblan. Beroende på budskap kan det också generera en hel del negativa kommentarer som behöver hanteras. Det är klokt att ha en förberedelse för det.

Instagram

I samband med valrörelsen öppnade avdelningen ett Instagram-konto. Instagram-kontot hade två syften: att sprida inlägg för att öka kampanjmoralen och att möjliggöra marknadsföring på plattformen.

I efterhand känns det som en felprioritering. Mer förberedelser under den lugnare perioden i början av året hade krävts för att Instagram skulle blivit ett kvalitativt verktyg. Valsamordnaren överskattade också viljan hos medlemmarna att vilja vara en aktiv del av Instagram-kampanjerna.

En fördel med Instagram-kontot är att det går att koppla till Facebook. På så sätt kan våra Facebook-annonser visas även på Instagram och få större spridning. Så även om det kan kräva alltför mycket arbete att vara aktiv på Instagram är det bra att ha tillgång till ett konto.

Youtube

I valplanen fanns planerat att producera en lokal kampanjfilm som kunde marknadsföras på bland annat Youtube, särskilt under juli månad. Men inspelningen försenades, semestrar inleddes och sedan kom sjukskrivningen. På grund av det spelades ingen valfilm in och ingenting marknadsfördes på Youtube. Det kan dock vara värt att testa inför nästa valrörelse.

Debattartiklar

Under valrörelsen producerades ett antal debattartiklar. Nedan följer ett axplock av dem:

[”Förtätning är ansvarsfullt och solidariskt”, VLT 14/3 2018](#) – Magnus Edström skriver om partiets stadsbyggnadspolitik.

[”Bra att regeringen lagt nya direktiv i LSS-utredningen”, VLT 5/5 2018](#) – MP Västerås representanter i Nämnden för personer med funktionsnedsättning skriver om LSS.

[”Fossilfrihet kräver inga trolleritrick”, VLT 10/5 2018](#) – Johannes Wretljung Persson skriver om MP:s klimatpolitik.

[”Sverige ska bli en modern tågation”, VLT 13/5 2018](#) – Representanter från kommunen, regionen och riksdagen skriver om MP:s tågpolitik.

[”Ingen logik i S vilja att begränsa invandringen”, SvD 14/5 2018](#) – Anna Thunell kommenterar tillsammans med andra miljöpartistiska kommuntoppar S svängning i migrationspolitiken.

[”Så skyddas den biologiska mångfalden”, VLT 22/5 2018](#) – Anna Thunell och Markus Lindgren skriver på biologiska mångfaldens dag.

[”Det ska vara enkelt att cykla”, VLT 28/5 2018](#) – Representanter från kommunen, regionen och riksdagen skriver med anledning av cykelns dag 26 maj.

[”Äntligen gick ensamkommandelagen igenom”, VLT 11/6 2018](#) – Representanter från kommunen och riksdagen skriver om den nya ensamkammandelagen.

[”Sex timmars arbetsdag – bra för äldrevården”, VLT 12/7 2018](#) – Anna Thunell och Markus Lindgren skriver om MP Västerås äldrevårdspolitik.

[”Mälaren behöver vårdas”, VLT 7/9 2018](#) – Anna Thunell och Markus Lindgren skriver om MP Västerås förslag för att skydda Mälaren.

Material

Valgruppen valde att inte köpa in några kampanjkläder till förmån för ordensband istället. Ordensbanden i kombination med tröjor och liknande från tidigare valrörelse fungerade bra som kampanjklädsel. För mer info om användningen av valaffischer se avsnitt ”Affischer”.

Tabell 1: Beställt valmaterial

Vad	Antal beställda
Värvarkort	350
Miljöpartiets politik gör skillnad (flyer)	300
Som man sår får man skörda (solrosfrö)	100
Krassefrön	200
Vindsnurra	50
Solfjäder NU	100
Gnuggtatuering – Klimatkamp	100
Gnuggtatuering – Medmänsklighet	100
Värvarblock GS	1
Värvarblock GU	1
Kampanjknappar	950
”Prata politik med mig”-knapp	10
Partinål (till kandidater)	25
Feministpin (till kandidater)	20
Affischer vanliga	165
Affischer utomhusbruk	55
MP Västerås valmanifest	300
MP Västerås valfolder	11 700
MP Riks valmanifest	125
MP Riks valfolder	11 000
MP Riks partiprogram	51
Partiprogrammet i kortformat	300
MP Riks Klimatflyer	4 000
NU VR-Glasögon	2
Pappmugg	400
Valsedelställ	1
Ordensband	18

Material med hög åtgång

Material som gick åt i hög utsträckning:

- MP Västerås valfolder – Av 11 700 beställda folder var ca 1 500 kvar vid valrörelsens slut. Folderarna – de nationella, regionala och de lokala – är det mest grundläggande valmaterialet och det är viktigt att det alltid finns nog av dem till hands.
- MP Riks valfolder – Av 11 000 beställda folder var ca 1 500 kvar vid valrörelsens slut.
- Vindsnurror – Uppskattad give-away till barn. Dock rätt hög styckkostnad.
- Solros- och krassefrön – Passade bra att dela ut under exempelvis Vallby växtmarknad eller i samband med krasseplanteringen.
- Kampanjknappar – Bra att ha ståendes i valstugan. Även bra att kunna dela ut till medlemmar och sympatisörer.
- GU:s gnuggisar – Få värvarmaterial är så effektiva som GU:s gnuggisar. Att tatuera någon ger fantastiska möjligheter till samtal.

Material med låg åtgång

Material som gick åt i låg utsträckning:

- MP Västerås valmanifest – Av 300 beställda valmanifest finns en klar majoritet av dem kvar. Det är bra att ha en del manifest kvar som kan användas under mandatperioden, men 300 manifest var något i överkant.
- MP Riks valmanifest – Av 125 beställda finns en majoritet kvar. Att beställa färre borde inte vara något problem.
- MP Riks partiprogram – Det är bra att hå några exemplar till hands, men det var en väldigt låg åtgång på dem.
- MP:s partiprogram i kortformat – Bra att ha till hands, men åtgången var låg. Åtgången på det tryckta material som inte aktivt delas ut till människor är väldigt låg, och denna låg främst framme vid valstugan ifall någon skulle vara intresserad.
- MP Riks klimatfolder – Folder med fokus på MP:s klimatpolitik. Av 4000 beställda finns nästan alla kvar. Åtgången på det tryckta material som inte aktivt delas ut till människor är väldigt låg, och denna låg främst framme vid valstugan ifall någon skulle vara intresserad.

Valutfall och analys

Hur uppfyllde vi valplanens mål?

I valplanen var det övergripande målet att öka väljarstödet på samtliga tre politiska nivåer. Det misslyckades vi med.

Det fanns också tre delmål som presenterades i valplanen.

Delmål 1: Att öka antalet aktiva medlemmar

Delmålet löd: ”Minst en tredjedel av föreningens medlemmar vid årets början har deltagit i kampanjarbetet, det vill säga ca 50 personer. I att delta i kampanjarbetet ingår också utbildning och närvaro vid valkickoff.”

Det är svårt att hålla koll exakt på hur många som aktiverat sig i valrörelsen. Vi vet att 43 personer anmälde sig till valvakan, något som inte definierades ovan men som också skulle kunna vara ett måttal för engagemanget. Vi vet att ca 26 personer hjälpte till i valstugan och att det fanns ett antal personer hjälpte till med bland annat materialutdelning eller deltog på utbildningar som inte stod i valstugan. Bedömningen är dock att målet troligtvis inte uppfylldes.

Delmål 2: Att öka antalet medlemmar

Delmålet definieras utifrån verksamhetsplanens mål: ”Vid årets slut har medlemstalet ökat till 300 personer”.

Efter utgallringen av medlemmar i juli tappade vi ett högt antal medlemmar, hela 49 personer. Vi har också värvat många, främst under Pride. Vid årsskiftet 2018/2019 hade avdelningen 161 medlemmar. Målet var således långt ifrån uppfyllt.

Delmål 3: Att vara synliga bland Västeråsarna

I detta delmål ingår att:

- vi har genomfört minst 20 utåtriktade event.
- vi har deltagit i minst 15 debatter.
- vi har utbildat medlemmar i att synas och sprida vårt material på sociala medier – och har minst 1 800 följare på Facebook vid valets slut.

Målet om att delta i minst 20 utåtriktade event uppfyllde vi med råge.

Under valrörelsen 2018 deltog vi i 19 debatter eller utfrågningar. Vi uppfyllde alltså målet om minst 15 debatter. Under valrörelsen 2014 deltog vi i 13 debatter eller utfrågningar.

Under 2018 har vi utbildat medlemmarna att synas och sprida vårt material på sociala medier, men vi har i dagsläget knappt 1 400 följare på Facebook. Målet är alltså delvis uppfyllt.

Med 1 400 följare är vi dock det parti i Västerås med tredje flest följare, endast V och SD har fler. Under valrörelsen ökade vi vårt följareantal med endast 200 personer. Hade vi kommit igång tidigare med regelbunden sponsring är det troligt att följareantalet hade ökat mer.

Ett val där Miljöpartiet de gröna går back

Miljöpartiet gick under valet 2018 bakåt i nästan hela riket, på alla nivåer och med endast en handfull undantag. Det mönstret går också igen lokalt och regionalt.

- I Västerås fick Miljöpartiet 3,4 % av rösterna till riksdagen. Det är en minskning med 2,49 procentenheter jämfört med 2014-års resultat på 5,89 %.
- I landstingsvalet nära halverade Miljöpartiet sitt stöd och gick i Västerås från 6,2 % till 3,18 %.
- I kommunvalet minskade Miljöpartiet med 2,14 procentenheter, från 6,6 % 2014 till 3,46 % 2018. I snitt minskade partiet med 2,6 procentenheter i kommunvalen runt om i landet.

Eventuell missnöjeseffekt för den lokala majoriteten

De partier som går back regionalt och lokalt är Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Moderaterna. Trenden liknar rikstrenden i det avseendet. I kommunen har dock alla majoritetspartier gjort ett sämre val lokalt än på nationell och regionnivå – se tabell 2 nedan.

För de majoritetspartier som ökade, Centerpartiet och Kristdemokraterna, var ökningen mindre än den var regionalt och nationellt. För de majoritetspartier som minskade, Socialdemokraterna och Miljöpartiet, var minskningen kraftigare lokalt än regionalt och nationellt. Det verkar alltså funnits en missnöjeseffekt för den lokala majoriteten.

Den vanligast förekommande analysen av varför det gått sämre för majoritetspartierna lokalt är kopplad till den höga byggtakten och den förtätningskritiska diskussionen som förts i kommunen. Under året inför valet var det även stor uppmärksamhet i bland annat VLT kring missförhållanden inom främst äldreården, men även inom skolan. Det har troligtvis påverkat majoritetspartierna negativt.

Tabell 2: Förändringar i valresultat jämfört med valet 2014

	C	KD	S	MP	M	SD	L	V	Fi
Riksdagsval riket	2,5	1,8	-2,8	-2,4	-3,5	4,7	0,1	2,2	-2,6
Riksdagsval Västerås	1,7	1,7	-3,5	-2,4	-2,5	4,6	0,4	2	-1,9
Kommunval Västerås	0,5	1,2	-5,9	-3,1	-1	4,4	2,6	1,6	0,3
Landstingsval Västerås	1,4	1,7	-5,1	-3	-1,1	4,3	1	1,4	0,2

Kommentar: De inringade siffrorna tillhör partierna i Västeråsmajoriteten.

Det är värt att notera att Feministiskt initiativ också skiljer sig från rikssnittet och faktiskt ökade lokalt, och att Liberalerna med Jesper Brandberg i spetsen lyckats positionera sig som det stora oppositionspartiet och gjorde ett extraordinärt val.

Vi saknar tyvärr underlag för att kunna analysera väljarströmmar eller vilka frågor som varit avgörande för vilket parti man slutgiltigt valt att lägga sin röst på.

Personvalskampanj

De tydligaste kandidaterna i kommunen var kommunalråds kandidaterna. Fokus lades på att deras prioriterade frågor skulle synas och spridas. Möjlighet fanns för övriga kandidater i topp 11 att också få stöd och uppmuntran för eventuella egna personvalskampanjer, men intresset var ganska lågt. Men det resulterade bland annat i en dörrknackning i Råby drivet av Ariana Tanha.

Personvalskampanjer kan ge väldigt mycket till en avdelning. Att synas, möta väljare och att väljarna får en personlig koppling till kandidaterna är ett sätt att öka valdeltagande och chanserna för personkryss.

Politiska frågor

Prioriterade frågor att kommunicera var valmanifestets prioriterade frågor, frågor där våra kommunalråds kandidater var starka och de eventuella riksutskick som gjorts. Detta har resulterat i att vi som parti mest kommunicerat omsorg, skola och klimat och miljö. De två förra var prioriterade i manifestet samt kopplade till kommunalråds kandidaterna, den senare sådant där vi fått mycket färdigt material från riks. Även samhällsbyggnad var en prioriterad fråga lokalt.

Mycket av den lokala debatten har rört sig kring stadsbyggnad och integration. Vi har varit bra på att möta och diskutera migration, även i rikspress, men som valsamordnare upplever jag att vi misslyckats att fånga och visa hur vi vill bygga grönt, visionärt och hållbart – och då inte i svaromål. Samtidigt har Liberalerna, som gick starkt framåt, starkt kritiserat tidigare mandatperioders byggande och våra tidigare företrädare.

Kommunala val kan ofta påverkas kraftigt av en eller ett fåtal lokala frågor. Det är därför viktigt att identifiera dessa frågor och hantera dem smart. Den stora frågan lokalt 2018 var stadsbyggnad och förtätning, och vi borde hanterat den bättre än vi gjort. Vi borde tidigare insett att vi hade motvind i dessa frågor och därför valt att kommunicera dem annorlunda eller lägga mindre fokus på dem. Det är viktigt att identifiera de frågor där vi har medvind och istället fokusera på dem.

Det kan även vara smart att vara såpass lokal en kan. Ett exempel är det fokus Liberalerna i områden i närheten av Råbybadet lade på frågan om att återuppbygga Råbybadet. Ett annat exempel är det fokus vi i Tillberga lade på frågan om ett nytt tågstopp i Tillberga.

Sommaren 2018 var en av de varmaste i mannaminne. Det brann i Västmanland igen. En av slutsatserna från valutvärderingen 2014 var att Miljöpartiet gjorde ett tapp i Västmanland på grund av hur riks valt att kommunicera torkan, vilket

eventuellt gjorde oss väl försiktiga också nu. Det planerades dock för en film om torkans effekter – något som tyvärr föll bort i och med valsamordnarens sjukskrivning.

Ögonöppnande kommunikation

Förra valrörelsen fick MP Västerås nästan för mycket uppmärksamhet för sin ögonöppnande kommunikation på grund av parkeringsbotkampanjen¹, men en punkt där valsamordnaren upplever att vi kunnat prestera bättre är hitta något som gett en ”aha-faktor” till MP under valrörelsen. Samtidigt fanns i valgruppen en viss försiktighet att göra något alltför iögonfallande – det diskuterades bland annat på valgruppsmötet i slutet av juli – men det borde kunnat ha genomförts något med större genomslag än vad som gjordes.

Det som däremot lyckats väl i slutet av valrörelsen var att ta fram tydliga lokala förslag och kampanjer för avgränsade områden i Västerås. Främst för Skultuna och Tillberga.

Vidare analys kring de prioriterade områdena

Hur föll Miljöpartiets stöd ut i de områden vi prioriterat närvaro i? Lyckades vi synas där? I valrörelsen 2014 anordnades runt om i kommunen gröna caféer – med slutsatsen att de för relativt hög kostnad och stor arbetsinsats främst nådde personer som redan var medlemmar.

I valplanen för 2018 fanns ambitionen att synas mer i de prioriterade områdena vid valrörelsens slut för att mobilisera de sista rösterna. Se bilaga 7 för mer info om vilka områden som var prioriterade. De prioriterade områdena var vägledanden i sållandet av kampanjtillfällen och vid placering av valaffischerna. Under de sista dagarna koncentrerades även kampanjandet till våra prioriterade områden, och under valdagen var de prioriterade områdena vägledande för vid vilka vallokaler sedlar delades ut.

Vilken effekt detta hade på valresultatet går det tyvärr inte att uttala sig om. Datan är otillräcklig för det. Men i teorin är det en sund taktik. Fokus bör ligga på så lågt hängande frukt som möjligt – områden vi varit starka i tidigare och budskap som riktar sig till vår prioriterade målgrupp. Att försöka lägga tid på saker som inte möter bägge de kriterierna riskerar att ge onödigt merarbete.

Valrörelsen pågår ständigt

En viktig insikt att bära med sig är att valarbetet inte endast pågår månaderna innan valet, utan under hela mandatperioden. Det är under mandatperioden som plattformen, för både partiet och dess företrädare, inför nästa val byggs. Det är därför viktigt att bland annat synas kontinuerligt och skapa nätverk under pågående mandatperiod. Ett sätt att göra detta är att klippa så många band, delta i så många

---

¹ Mer info finns i 2014-års valutvärdering.

invigningar och ta så många spadtag som möjligt. Ett annat är att se till att kontinuerligt träffa och föra en dialog med invånare och intresseorganisationer i kommunen.

Ekonomisk uppföljning

Valbudget 2018

		Budget	Utfall
Intäkter			
	Från Valfond	575 085	576 612
	Kampanjstöd från Riks	5 000	5 000
Totala intäkter		580 085	581 612
Kostnader			
Annonsering		72 000	41 940
4113	Tidningsannonser	20 000	11 161
4113	Sociala medier	20 000	10 060
4113	Reklam kollektivtrafik	20 000	20 719
4113	TV-annonser	2 000	0
4113	Producering av reklammaterial	5 000	0
4113	Radio	5 000	0
Valsamordnaren		280 875	284 839
4111	Lön och avgifter	275 982	280 409
4110	Arbetsutrustning	4 893	4 430
Kampanjkostnader		58 000	15 448
4115	Anmälningsavgifter festivaler, mässor m.m.	25 000	7 257
4115	Valstuga	10 000	5 250
4115	Resekostnader	3 000	290
4115	Lokalhyra för evenemang	10 000	1 960

4115	Pengapåse för att finansiera folks idéer	5 000	0
4115	Fikakostnader	5 000	691
Rikskampanj		20 000	20 025
Distriktskampanj		70 000	70 000
Kampanjmaterial		55 800	84 806
4114	Profilkläder	500	0
4114	Ordensband (20)	1 800	1 899
4114	Foldrar, pins, give-aways m.m.	31 345	57 575
	Varav tryckt lokalt material (foldrar etc.)		33 241
4114	Rollups, tält, m.m.	7 578	12 307
4114	Lådcykel	14 577	13 025
Övrigt		13 161	29 554
4117	Valkickoff	3 161	3 232
4116	Valvaka	10 000	20 354
4112	Bidrag GU	-	5 750
4119	Kostnader valgrupp	-	218
Total kostnad		569 836	546 612
Resultat		10 249	35 000

Bilagor

Bilaga 1: Lokala uppföranderegler

Lokala uppföranderegler mellan partierna inför valen 2018 och 2019

1. Utgångspunkten i de lokala uppförandereglerna för partierna i valrörelserna 2018 och 2019 ska vara att vi gemensamt ser till att skapa en god stämning genom valrörelserna. Vi har en god relation mellan partierna och har en kontinuerlig kontakt mellan varandra. Hot och personliga kränkningar accepteras inte. Vid hastigt uppkomna situationer har vi också möjlighet att kalla till korta avstämningsmöten.
2. Partiernas material är en av de viktigaste kanalerna att kommunicera med väljarna genom. Vi är överens om att inget parti förstör ett annat partis material på något sätt. I detta ingår också att ingen förstör något annat partis affischer genom att riva ner, klottra eller på något annat sätt förstöra affischen. Teknik och fastighetsförvaltningen har en förtäckning över platser där det är tillåtet att affischera (bilaga 1). Skadegörelse på valstugor och andra typer av partilokaler är också oacceptabelt.
3. Vid arrangemang som ett parti anordnar är det acceptabelt med närvaro från andra partier. Med detta menas att demonstration med skyltar vid arrangemanget accepteras så länge som de inte skymmer politiken och utan megafoner eller s.k. hockeytutor. Principen ska vara att visa medborgarna att det finns ett alternativ utan att förstöra det andra partiets arrangemang.
4. Flera partier kommer att vilja arrangera torgmöten under valåret. Teknik och fastighetsförvaltningen har tagit fram en karta på möjliga platser för dessa möten (bilaga 2). Platserna är 2 x 2 meter. Dessa torgmöten bokas upp genom polistillstånd för en månad i taget. Dessa platser kan nyttjas innan förtidsröstningen och därmed innan valstugan ställs upp.
5. Vid situation där något av partiernas två mest framträdande representanter, första namn på EP-parlamentslistan eller en annan företrädare/ talesperson kommer till Västerås och vill hålla ett torgmöte på Torgscenen bör man komma överens mellan partierna om det redan finns något annat parti som bokat just den tiden. Torgscenen kan nyttjas under 1,5 h per gång och separat ansökan för dessa tillfällen ska lämnas in till Polisen.

6. Vallagen 8 kap§ 3

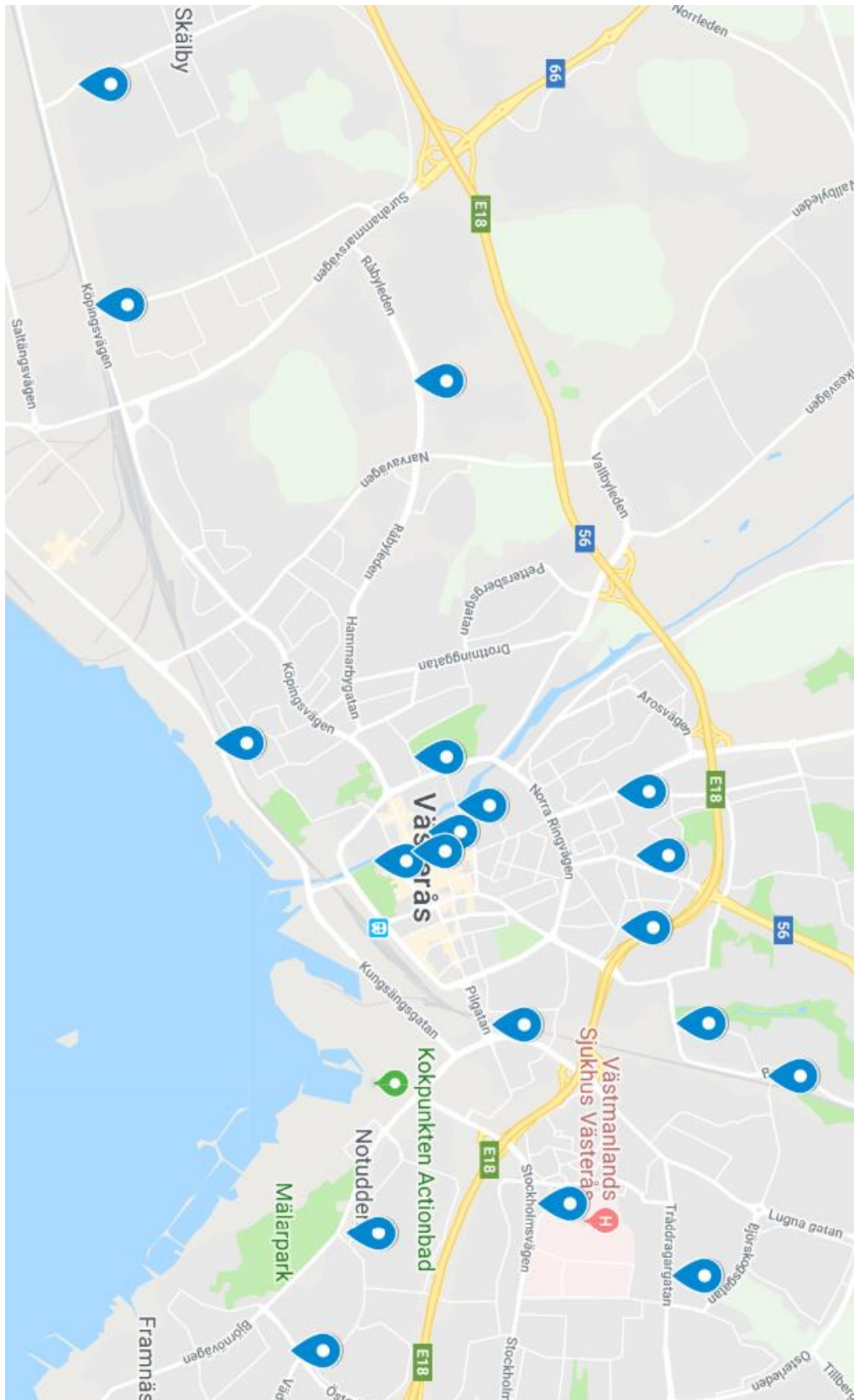
På ett röstningsställe eller ett utrymme intill får det inte förekomma propaganda eller annat som syftar till att påverka eller hindra väljare i deras val.

För ordningen inne i vallokalen svarar valnämnden. Utanför lokalen är det fritt att dela ut valsedlar. Kampanjaktiviteter skall **inte** hållas närmare än 100 meter från lokalen.

Motsvarande hänsyn skall tas vid förtidsröstningen.

7. Om förtroendevalda blir utsatt för otillåten påverkan eller våld ska detta rapporteras enligt stadens rutiner om incidentanmälan (KIA). Om någon av partiernas valarbetare blir hotade ska detta meddelas via en e-postlista och SMS till de övriga partiernas valledare. Brott och misstanke om brott ska alltid polisanmälas.
8. Partierna lämnar uppgifterna med ansvarig för partiets valrörelse (valledare) till enkontaktlista som valkansliet hanterar.
9. Partierna åtar sig att sprida de lokala uppförandereglerna och kunskap om dess innehåll i sina interna organisationer.

Bilaga 2: Använda affischeringsplatser

Ett affischställ placerades även i Skultuna.

Bilaga 3: Bilder på affischställ

Info om affischställen:

- Mått: 120 x 120 x ca 10 cm.
Finns plats för två affischer på vardera sida.
- Antal affischställ: ca 18 stycken.

NU

Ett Västerås för både människa
och miljö.

miljöpartiet de gröna

VÄSTERÅS

Bilaga 5: Annons villatidningen

NU

Bryt skolsegregationen i Västerås.

miljöpartiet de gröna

VÄSTERÅS

Bilaga 6: Annonns Västerås tidning

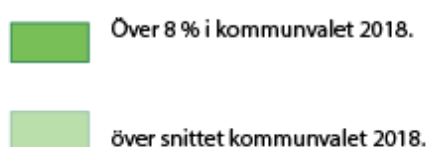
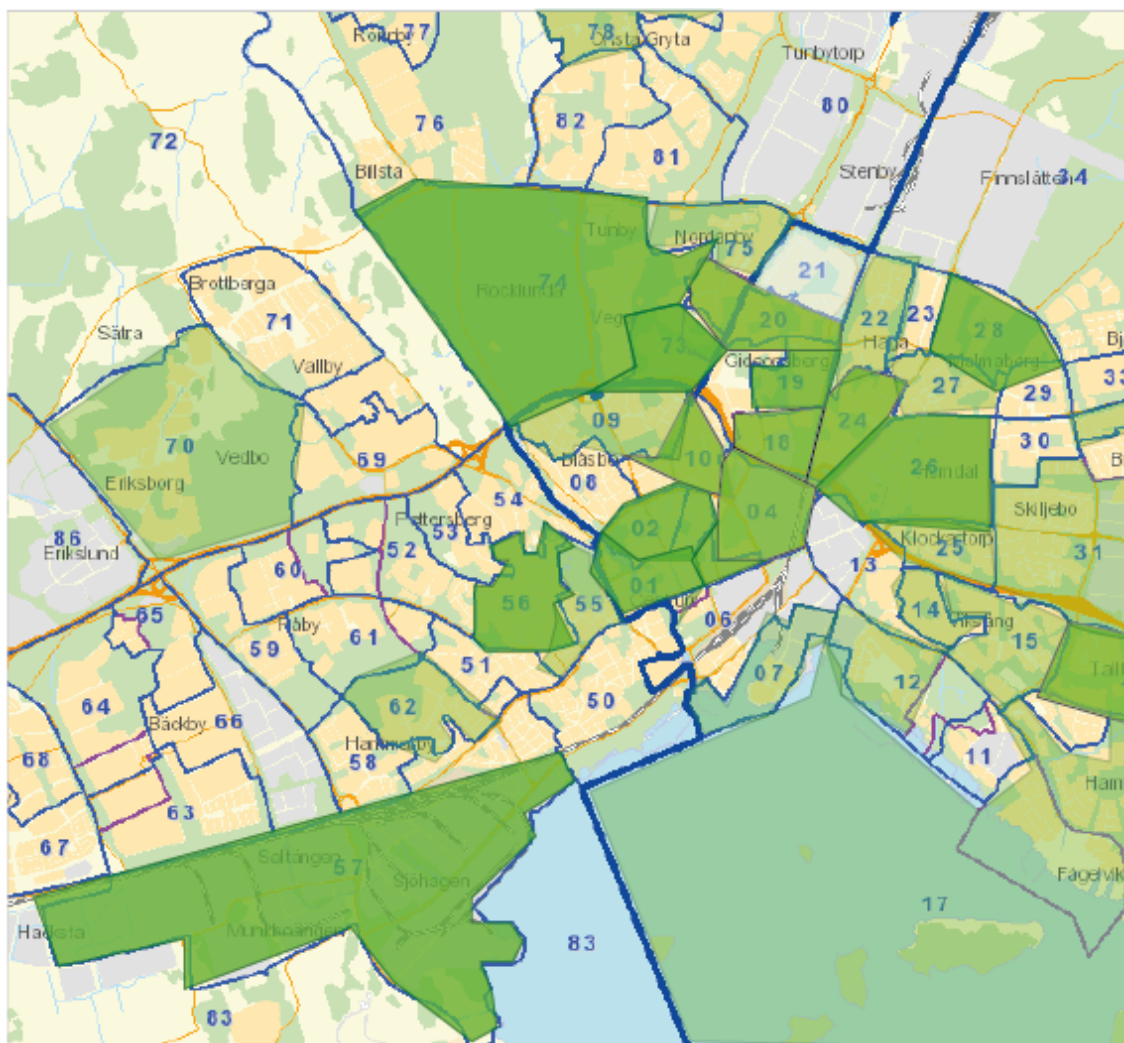
Nu

Klimatet kan inte vänta.

miljöpartiet de gröna
VÄSTERÅS

The advertisement features a woman on the left and a man on the right, both smiling. They are positioned in front of a scenic background that includes a river, a green lawn, and several buildings under a blue sky with light clouds. The text 'Nu' is prominently displayed in large white letters at the top. Below it, the headline 'Klimatet kan inte vänta.' is written in white. In the bottom right corner, the logo for 'miljöpartiet de gröna' is shown, consisting of a green circle with a white sun-like symbol, and the text 'VÄSTERÅS' is written below it.

Bilaga 7: Prioriterade områden

De prioriterade områdena var de områden där vi tidigare val varit starka. På kartan ovanför syns de områden där vi fick över 8 procent eller över snittet i valet 2014 (inte 2018 som det står i bilden). Utöver de platser som syns på kartan ville vi även synas extra i Östermalm, Brandhovda, Bjurhovda, Skiljebo och områdena runt sjukhuset.

Bilaga 8: Anteckningar från medlemsträff

Anteckningar från valutvärderingsdiskussionen under medlemsträffen 24 november 2018

Valstuga

Schemaläggning

- Schemalägningsverktyget fungerade mestadels bra, men det var krångligt att avboka pass.

Information

- Tillräckligt med praktisk information.
- Bra med möjlighet att fråga om kontaktuppgifter så att det gick att återkomma om frågor en inte hade svar på. Uppföljningen borde dock fungerat bättre.
- Trygghet
- Det var bra att de lokala partierna jobbat fram en code of conduct som alla skrivit under. En medlem upplevde att den ”betydde mycket”.
- Viktigt att alltid vara minst två i valstugan!

Tider

- Öppettiderna i valstugan fungerade bra.
- Under lunchtid är det bra om det står tre i valstugan.
- Det hade varit bra om det vart fler medlemmar som tagit pass i valstugan.

Övrigt

- Det var bra att valsamordnaren kikade förbi ibland och kollade så att allt gick bra och ifall mer material behövdes.
- Bra med tillgång på vatten och fika

Kampanjer

- Vi borde varit ute tidigare med att dela ut material i brevlådor. Risk att folk redan röstat innan de får materialet annars.
- Dela ut i brevlådor går att göra ensam. I alla andra kampanjsammanhang bör vi vara minst två.
- Utanför Ica Maxi på Hälla var det kasst att stå.
- Utanför Igor och Hemköp vid Stora gatan var det bra att stå. Inte minst lunchtid.

- Kring plogging måste vi tänka större! Arrangera plogging tillsammans med andra, exempelvis stadens ploggingförening. Fokus på att lyfta frågan och skräpets problem och inte fokus på att miljöpartister är duktiga och plockar skräp.
- Ha mer kampanjer utanför kontorstid. Det var svårt att kombinera jobb med kampanjande.

Kommunikation

- Vi måste bli bättre på att vara konkreta i vår kommunikation om miljöfrågan, inte bara slänga oss med stora svårförståeliga siffror. Miljöfrågan måste komma nära. Peters flaska med Mälardvatten ett exempel på att vara konkret.
- Vi miljöpartister blir lätt allt för duktiga i vår kommunikation. Vill gärna få med hela sammanhanget och mycket krångliga siffror. Det blir ingen effektiv kommunikation. Vi borde ha mer sälj/copywriter/propaganda-kompetens i organisationen.
- Det var svårt att nå fram i traditionella media.
- Vi borde bli bättre på att hitta och arbeta med relevanta grupper på sociala medier.
- Den interna Facebookgruppen fungerade bra för internkommunikation.
- En medlem, som inte har Facebook, uttryckte starkt att hon inte tyckte det borde varit mer mejlutskick.

Politik

Frågor som lyfte oss

- Utökade bussturer var en fråga som var lättsåld.
- Sommartorkan lyfte oss.
- Klimatfrågan överlag.
- Alla människors lika värde.
- Det fanns ett stort intresse för botten och vatten.

Frågor som sänkte oss

- Kritik kring vår förtätningspolitik det absolut vanligaste.
- Folk gnällde en del på bilskatte och flygskatt.
- Expressens rapportering om Isabellas flygresor nämndes en del.

Övrigt

- Vi borde varit bättre på att lyfta vad vi gjort i maktposition. Tack vare MP hade Sverige världens bästa miljö- och klimatpolitik!
- Vi var inte helt bra på att pejla in vilka frågor som var aktuella lokalt och hur de borde hanteras. Frågor som exempelvis förtätning och kriser inom äldreomsorgen och skolan. L var väldigt bra på att pejla in och kanalisera de frågorna. Troligtvis en viktig anledning till deras framgångar.
- S tog initiativet från MP i frågor om funktionsnedsättning.
- Nationellt socialförsäkringssystem borde lyfts mer.

Material

- Det fanns tillräckligt med material.
- Västerås lokala folder var lite väl texttung.
- Inget tydligt budskap på framsidan av Västerås folder, endast en bild på toppkandidaterna. Regionens folder hade jordgloben på framsidan och den var lättare att prata om.

Interna evenemang

- Valkickoffen var bra. Bra att alla toppkandidater var där, och talen var peppiga.
- Valvakan var bra!

Distriktstuff

- Distriktets valfolder var svårläst och teknokratisk.
- Dåligt med tjänstemannastöd i distriktets organisation. Distriktet var för sent ute om valsamordnare.
- Regionråden var för lite on-stage och gjorde för mycket administrativa back-stage sysslor.
- Både regionalt och nationellt borde vi varit mer populistiska i användandet av skogsbränderna.
- Inget tydligt budskap på framsidan av Västerås folder, endast en bild på toppkandidaterna. Regionens folder hade jordgloben på framsidan och den var lättare att prata om.

Bilaga 9: Anteckningar valutvärderingsmöte

Anteckningar från valutvärderingsmöte den 31 januari 2019 med nyckelpersoner från MP Västerås och MP Västmanlands valrörelser.

Pass 1: Varför gick det som det gick, och vad kan vi göra annorlunda framåt?

- Rikspolitiken styr. Till största del beror vårt lokala valresultat på vad som sker på riksnivå. Ett svagt MP på riksnivå ger ett svagt MP lokalt.
- Fokusera lokalt! I kommunen kan ofta ett fåtal lokala frågor ha stor effekt på valresultatet, exempelvis förtätningsfrågan i det senaste valet. Identifiera de relevanta lokala frågorna och fokusera på dem!

Det kan även vara bra att vara så lokal som möjligt. Ett bra exempel är det fokus Liberalerna i områden i närheten av Råbybadet lade på frågan om att återuppbygga Råbybadet.

- Valrörelsen pågår under fyra år. Plattformen inför nästa valrörelse skapas under mandatperioden, inte strax inför valet. Det är därför viktigt att synas kontinuerligt och skapa nätverk under pågående mandatperiod. Ett sätt att göra detta är att klippa så många band, delta i så många invigningar och ta så många spadtag som möjligt.
- Hushållsutskick är viktigt. Hushållsutskick är ett bra sätt att nå väljargrupper vi annars inte kommer åt. Det är dock bättre att äga processen själva än att köpa in sig på MP Riks erbjudanden. Erbjudanden från MP Riks är ofta onödigt dyra. Äger man processen själv är det dessutom möjligt att i större grad rikta hushållsutskicken mot särskilda områden och budskap.
- Driv inte otacksamma frågor. I valet 2018 lade vi stort fokus på samhällsbyggnadsfrågorna, trots att vi hade motvind i dessa frågor. Det var dumt. Var lagom populistisk och fokusera på frågor där det finns medvind.
- Värva och välkomna nya medlemmar. Under valrörelsen sker en tillströmning av nya medlemmar. Glöm inte bort att välkomna och ta vara på dem. Även om de ibland kommer för sent för att vara till större hjälp under själva valrörelsen är de viktiga att ha efter valrörelsen. En levande och stark lokalavdelning har bättre förutsättningar för att driva och genomföra politik, och för att driva framtida valrörelser.
- Väck medlemmars engagemang. Utbildningar, politiska diskussioner och debattkvällar kan vara ett bra sätt att göra medlemmar trygga och engagerade inför valrörelsen och mer utåtriktade aktiviteter. Rätt använd kan valrörelsen vara ett bra sätt att stärka medlemmarnas engagemang.
- Bredare process kring valmanifest. Se till att börja arbetet med valmanifestet i tid. Försök även att involvera många i arbetet, både inom och utanför partiet.

- Våga säga nej till MP Riks affischer. MP Riks affischer under valet 2018 var inte helt optimala. Det är värt i framtida val att ställa frågan om vi borde köpa in affischer från MP Riks eller om det är bättre att producera egna.

Pass 2: Hur fungerade den interna organisationen?

- Det var bra att Västerås tidigt tillsatte valgrupp och valsamordnare. Det var till stor hjälp att ha tillgång till Livija även under valrörelsens strategiska fas, och en tidig och tydlig valplan underlättade för kampanjandet.
- Viktigt att lokal- och distriktsföreträdare utbildar varandra och medlemmarna om lokalavdelningens respektive distriktets prioriterade frågor.
- Att tidigt involvera och stödja GU var till stor nytta. De är riktiga kampanjhjältar.
- Det kan vara bra att köpa in småtjänster professionellt, exempelvis filmproducering eller design, istället för att göra allt själva. Synka detta mellan distriktet och lokalavdelningen.